

پایگاه

نام خانوادگی: مدت: ۷۰ دقیقه	پایه: دهم رشته: تجربی	نام درس: فارسی تاریخ: ۱۴۰۲/۱۰/۰۹	مدرسه: نخبگان سرای دانش
الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)			
<p>۱) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید: ۱ نمره زین <u>نمط</u> آن مست شده از <u>غرور</u> - دست معلم از <u>وقب حیوان</u> روان شد - به ایشان <u>مولع</u> مباش - گمان بردم <u>میراب</u> است.</p> <p>شیره - روش هر فرد زنی اندام چون از زیند حرس نلمهان آب</p>			
<p>۲) با توجه به معنی واژه، در کدام گزینه غلط املایی دیده می شود؟ آن را تصحیح کنید: ۱/۵ الف) قیاس: سنجش ب) لعیمی: پستی پ) غنا: بی نیازی ت) رقعہ: نامه</p>			
<p>۳) املاي درست واژگان را از داخل کمانک انتخاب کنید: (۵/۵ نمره) الف) همه کس را به سزا حق شناس باش <u>خاصه</u> (قرابت - غرابت) خویش را. ب) عزم <u>ضامن</u> - ظامن) جهان شد.</p>			
<p>۴) در جمله های زیر غلط های املایی را بیابید و صحیح آن ها را بنویسید: ۱ الف) در او چندین ترب و اندوه بود. ب) معلم از <u>مخمته</u> رسته بود.</p> <p>ترب مخمته</p>			
<p>۵) نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید: ۱/۵ الف) باغ ز من صاحب <u>پیرایه</u> شد. ب) دست معلم از <u>وقب حیوان</u> روان شد.</p> <p>مصاف لیم منم</p>			
<p>۶) جزء حذف شده جمله های زیر را بنویسید: ۱/۵ الف) نیکو خو بهتر هزار بار از نیکورو. <u>است</u> (محوئی) ب) هم فرقت بود و هم وصلت. <u>بود</u> (لقصه)</p>			
<p>۷) کدام یک از موارد زیر جزء واژگان دو تلفظی نمی باشد؟ ۱/۵ الف) آموزگار ب) مهربان پ) سلامت ت) سازمان</p>			
<p>۸) کاربرد معنایی پسوند «ک» را در هر یک از واژه های زیر بنویسید: ۱/۵ الف) خورجینک ..... <u>جو جنبه</u> ..... <u>لوحه</u> ب) درمک ..... <u>بوی</u> ..... <u>کیم</u></p>			
<p>۹) نوع ساخت واژگان زیر را از نظر (ساده، وندی، مرکب و...) مشخص کنید: ۱/۵ الف) «گریزگاه» وندی ب) «رهایش» وندی</p>			

۱۰) در بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید: /۵

وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشتم کردی بوی گل و ریحان ها
ترکیب وصفی ..... دل سودا ترکیب اضافی ..... بوی گل و ریحان

۱۱) بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید: /۵

گشت یکی چشمه ز سنگی جدا غلغله زن، چهره نما، تیز پا
گشت یکی چشمه از غلغله زن، چهره نما، تیز پا، سنگی جدا است

۱۲) نوع حرف «واو» را در عبارت زیر مشخص کنید: /۵

الف) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری. عطف
ب) ارباب حاجتیم و زبان سوال نیست. ربط

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۳) در جمله زیر از ارکان تشبیه، موارد خواسته شده را مشخص کنید: /۷۵ نمره
از برهنگی به دیوانگان ماننده بودیم.

الف) مشبهه ..... (ب) مشبه به ..... دیوانگان (پ) وجه شبهه ..... برهنگی بودیم

۱۴) در عبارت زیر کدام واژه ها «جناس» دارند؟ /۵

در مقابل جفا، وفا کرد و در مقابل زشتی، آشتی کرد.
جفا - جفا

۱۵) در بیت زیر آرایه مجاز را بیابید و معنی مجازی آن را بنویسید: /۵
پشت دیوار آن چه گویی هوش دار تا نباشد در پس دیوار گوش
گوش (مجاز از زبان)

۱۶) عبارت زیر را از جهت زیبایی شناسی (آرایه های ادبی) بررسی کنید: (ذکر سه آرایه به طور دقیق) /۷۵
آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد
حلق و دهان مراعات
دلفین تشبیه کتاب از حلق گشته خاص و عام (تصادف مجاز از حلق)

۱۷) حسن تعلیل به کاررفته در شعر زیر را توضیح دهید: /۵

درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده اند.

علت ایستادن درختان، احترام گذاشتن بوده است.

۱۸) در مقابل هر اثر نام شاعر یا نویسنده را بنویسید: /۵

الف) سیاست نامه ..... جمال الملک لاهیجی ب) اتاق آبی ..... سعید سعیدی

۱۹) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید: /۵

کتاب ..... طبری ..... ترجمه نصرالله منشی است و سیف الدین فرغانی در قرن ..... هجری ..... از تاخت و تاز مغولان انتقاد می کند.

ه) شعر حفظی:

۲۰) جاهای خالی ابیات زیر را با واژه های مناسب تکمیل کنید: ۱

باید در این دنیا باید در این دنیا باید در این دنیا

الف) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل

ب) علی ای همای... علی ای همای... علی ای همای...

که به ماسوا فکندی همه سایه هما را

پ) قلمرو فکری (۸)

۲۱) جمله «گندم نمای جو فروش مباش»، آدمی را از چه کاری بر حذر می دارد؟ ۱۵ بازگاری و دورویی

۲۲) در بیت زیر ضمیر پیوسته را مشخص کرده، نقش آن را هم بنویسید: ۱۵
ای بی نشان محض نشان از که جویمت؟ مفعول
گم گشت در تو هر دو جهان از که جویمت؟

۲۳) استنباط خود را از عبارت زیر بنویسید: ۱۵
هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی همام اخت شد.
هر چه بر او سخت گرفتند او بیشتر مهارت می کرد ولی در نهایت ستم سزاوار حاکم شد

۲۴) مفهوم کلی عبارت «معلم دور نبود» را بنویسید: ۱۵
کنا به از معلم با ما صد می و مردی بود

۲۵) بیت «ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما/ بر قصر ستم کاران، گویی چه رسد خذلان؟» یادآور کدام بیت است؟ ۱۵
الف) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع
ب) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد
این گرگی شبان شما نیز بگذرد
بیداد ظالمان شما نیز بگذرد

۲۶) در درس دیوار عناصر زیر نماد چه چیزی هستند؟ ۱۵
الف) دیوار..... بنا..... بنا..... بنا
ب) بنا..... بنا..... بنا..... بنا

۲۷) کدام گزینه به آیه «و مکروا و مکرا لله والله خیر الماکرین» اشاره دارد؟ ۱۵
الف) برادران یوسف چون یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ مکر و عداوت او کردند.
ب) عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید.

۲۸) در عبارت زیر کنایه را مشخص کرده، معنی آن را بنویسید: ۱۵
هر آن که جانب اهل وفا ننگه دارد خداش در همه حال از بلا ننگه دارد
هائیکه در دستش ننگه از جهالت کردن

آیات و عبارات داده شده را به زبان ساده و روان بنویسید (هر مورد ۵ / نمره): ۴

۲۹) این مرد پارسی هم بسی تنگ دست بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.

این مرد پارسی هم بسی تنگ دست بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.

۳۰) قطره باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک

قطره باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک

۳۱) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت

هم بر چراغدان شما نیز بگذرد / این باد شما را نیز نابود خواهد کرد

۳۲) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم

در حضيض هم می توان عزیز بود / هیچ گودالی (گودال قنقار) این چنین بلند دیده بودم / در حای دوست هم می توان عزیز بود

۳۳) آهنگ کید و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند.

آهنگ کید و عداوت کردند تا مگر او را از بین ببرند

۳۴) هر که داد از خویشان بدهد از داور مستغنی باشد.

هر که داد از خویشان بدهد از داور مستغنی باشد

۳۵) نقش بندی اش دلگشا بود و نقش را نگارین می ریخت.

نقش بندی اش دلگشا بود و نقش را نگارین می ریخت

۳۶) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای

فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد / ای انسان طوری زندگی کن که اگر از دستهای فرشته دعا تو را بلغزد پای معطارت نگه دارد